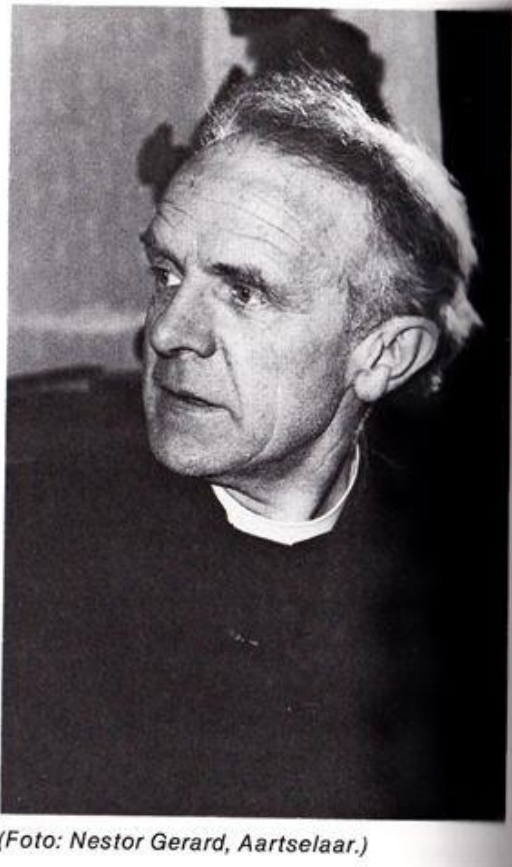

Overgenomen uit Begijnhofkrant nr. 51 (2016) 12 -14.

KENNISMAKING MET... REMI LENS

PRIESTER-KUNSTENAAR (° ARENDONK, 1902 – † TURNHOUT, 1983)

Guido Theunissen

(Foto: Nestor Gerard, Aartselaar.)

Remi Lens Foto: Gerard Nestor, Aartselaar, uit: Vlaanderen, nr. 188, jg. 31, mei-juni 1982

Remi Lens werd geboren in Arendonk op 15 april 1902. Zijn grootvader was schaapherder en is 102 jaar oud geworden. Wellicht heeft de jonge Remi heel wat tijd doorgebracht met luisteren naar deze wijze filosoof. Hij heeft er alleszins heel wat van opgestoken en ook zijn liefde voor schapen heeft hij van hem geërfd.

Hij studeerde Grieks en Latijn aan het Sint-Jozefcollege in Turnhout. Zijn leraren waren onder anderen de bekende schrijver-verteller pater Fleerackers en de Vlaamsgezinde pater Van Opendenbosch, die hem liet kennismaken met onder meer Guido Gezelle, Rodenbach en andere Vlaamse schrijvers en het 'AKVS'. Van 1921 tot 1927 studeerde hij aan het Grootseminarie in Mechelen.

Geestelijke leider

Na zijn priesterwijding, op 18 april 1927 door kardinaal Van Roey, werd hij eerst leraar aan het Klein Seminarie in Hoogstraten. Hij werd er benoemd tot titularis van de 'achtste' en tegelijkertijd was hij vervanger wanneer één van de leraren ziek of afwezig was. De leerlingen hadden niets liever, want hij kon boeiend vertellen over kunst. Zo werd hij de geestelijke leider van heel wat Kempense kunstenaars. Bert Peleman noemde hem de 'wonderbaarlijkste leraar die ik ooit in mijn leven heb ontmoet' en de 'ongemijterde bisschop van de Kempen'. Ook gaf hij voor de Hoogstratense Oudheidkundige Kring (HOK) voordrachten over dezelfde onderwerpen. Samen met Ast Fonteyne heeft hij een modern decor ontworpen voor de toneelopvoering van Vondels *Lucifer*. Hij begon er ook met de film *De vier jaargetijden*, waarin onder anderen slager Tistje Strijbos een varken gaat slachten in Achtel.

Van 1938 tot eind 1958 was hij onderpastoor van de parochie Onze-Lieve-Vrouw in Vosselaar; een plakkaat aan zijn woonhuis herinnert nog aan die periode. Er zijn weinig mensen uit die tijd die geen wonderbaarlijk verhaal over hem kunnen vertellen. In voor- en tegenspoed stond hij bij zijn mensen. Vele doodsprentjes getuigen ervan hoe hij in enkele verzen de overledene haarscherp kon schetsen.

Gedenksteen aan het woonhuis van Remi Lens in Vosselaar. Foto: H.F.E. Vermeir, 2011

Hier vond hij het evenwicht tussen zijn priesterschap en kunstenaarschap in de liturgische kunst. Remi Lens werd er vooral bekend door zijn beroemde *Kerstspel*, maar hij was ook een veelzijdig plastisch kunstenaar. Hij tekende, schilderde, boetseerde, filmde en was ontwerper van stoeten (meer dan 65), vlaggen en monumenten. Enkele van zijn werken kun je nog gaan bewonderen in Vosselaar, zoals de zes mooie fresco's over het leven van Onze-Lieve-Vrouw in de kapel van het Mariapark, maar zijn aangrijpende kruisweg in de voormalige Sint-Jozefkerk is intussen jammer genoeg weggehaald, want de kerk is ontwijd en krijgt weldra een andere bestemming.

Kersttafereel van Remi Lens, Maria met het kindje Jezus in de sneeuw, uit de verzameling van H.F.E. Vermeir

Op rust in begijnhof

In de nabijheid van de Lourdesgrot op het begijnhof van Turnhout kreeg hij begin 1959 een huis (Nr. 22, de vroegere kapelanie) toegewezen 'om rust te vinden'. Iemand die hem ook maar een klein beetje kende, wist dat daar niet veel van in huis zou komen. Hij werkte aan zijn kruisweg, waaraan hij al in Vosselaar begonnen was. Hij bleef de uitvoeringen van het *Kerstspel* volgen. Hij begon ook aan zijn kerstboek te schrijven. Dat werd de neerslag van het spel. Het werd uitgegeven in 1969 onder de titel *Kerstmis met Lens* en verklaart alles wat in het kerstspel gebeurde. Het is tevens voorzien van vele mooie tekeningen. Hij was ook kapelaan van het Sint-Elisabethziekenhuis en begon met het schilderen van fresco's op de wanden van de kapel. Vaak ging hij zijn Kempen bezoeken, in het begin per fiets en later op zijn brommertje. Hij verbleef op het begijnhof tot kort voor zijn overlijden in 1983.

Vlucht naar Egypte, een houtskooltekening van Remi Lens. Foto: H.F.E. Vermeir

Gevierd kunstenaar

Tijdens de viering van zijn 70ste verjaardag, in 1972, werd de openingsrede uitgesproken door zijn goede vriend E.H. Jan Van Mechelen. Enkele medewerkers van het eerste uur gaven een improvisatie ten beste, waaraan de gevierde ook zelf deelnam. De volkskunstgroep Dophei voerde, op de tonen van de Rorate, een dans uit met brandende kaarsen in de hand. De fanfare speelde een stukje ten dans voor de dansgroep. Staf De Letter droeg enkele aangrijpende gedichten van Lens voor en de gevierde zelf gaf commentaar bij zijn dia's, juweeltjes van teken- en schilderkunst. Zijn vriend, danser Heiko Kolt, was de regisseur. Er werd ook een tentoonstelling gehouden, die eens te meer de veelzijdigheid van de kunstenaar naar voren bracht.

Vijf jaar later, bij zijn 75ste verjaardag, werden de beste staties van zijn kruisweg tentoongesteld in de kerk van het Heieinde, met als inleiding het in het Latijn gezongen passieverhaal. De gevierde zelf gaf in zijn eigen bekende stijl een boeiende improvisatie bij elk doek. Buiten zijn weten om werd aan zijn vrienden gevraagd een wens of anekdote neer te schrijven en die werden daarna allemaal gebundeld in een fraai boek, *Litterae Amicorum*.

Jan Max, een fraaie aquarel van Remi Lens uit 1967

Remi Lens overleed in Turnhout op 27 januari 1983 in het rusthuis Sint-Lucia na een langdurige verzwakking door een uitputtende ziekte. De uitvaartliturgie vond plaats op Lichtmis in de Sint-Pieterskerk in Turnhout. Prof. August Keersmaekers, voorzitter van de Vereniging van Kempische Schrijvers, beschreef Remi in zijn afscheidsrede als volgt: “Hij was een man met een vroom gemoed, priester met een begenadigde kracht, een levensnatuurlijkheid en

hartveroverende oorspronkelijkheid. Hij kende zijn mensen en hield van hen om hun eenvoud en taaie kracht. Hij voelde zich één met hen, met al wie van goede wille was.” Op zijn ziekbed schilderde hij nog een enig mooie aquarel van de gekruisigde Christus. Een afbeelding daarvan was te vinden op zijn herdenkingsprentje. Intussen is het dorpspleintje in het centrum van Vosselaar naar hem genoemd. Hij werd er, samen met schrijver Emiel Van Hemeldonck, in 2011 tot ‘ereburger’ benoemd, een eer die Dr. Paul Janssen al eerder, in het jaar 2000, te beurt viel.

De gekruisigde Christus, laatste aquarel van Remi Lens, te vinden op zijn herdenkingsprentje.

Chareltje, het hovenierke Gods

Dat Remi Lens oog had voor de gewone dingen des levens en zeker voor de mensen in zijn directe omgeving, blijkt duidelijk uit het volgende artikel, waarin hij de vaste hovenier van het begijnhof in Turnhout raak portretteerde.

Chareltje van het Turnhouts begijnhof

De jonge Opsomer met de trapgeveltjes. P. Flerackers met de witte kap van zusterke begijn. Felix Timmermans had hem een plaatske kunnen geven: Chareltje van 't begijnhof.

Ik heb mijn leven lang een bepaald soort folkloristen erover horen klagen dat al die typische mensen onherroepelijk verdwijnen, maar ze zien niet dat er andere weer steeds komen opduiken. Zo blijven er de dorpspastoors zowel als de stropers, de doktoers en de meesters, stielmannen, grafmakers, vissers, jagers en al de bewoners van dit ons zo welig huis. Ze gaan, ja zeker, maar ook ze komen steeds terug daar waar ze thuishoren.

Zo was Chareltje op het begijnhof. Wie hem ooit zag, herkende hem dadelijk, de enige man op het hof der begijnen, de '*pius laicus*', zo met rijf en riek op de schouders. Het hovenierken Gods, ik hoor het Felix Timmermans al mompelen.

Met stapkens licht gelijk Naasken van Gezelle zich begevend neerstig overal tussen gras en bloemen, speurend in die hoge bomen, spitten, mesten, hooien en strooien al in die landelijke tuin vol witte appelbloesem, met schapen daaronder en biekens daar rondom en wolken erboven, witte in hemelsblauw. Dan was hij in zijn element: Gods element. Hij gaf en kreeg zo graag een 'goeie dag' daar hij een goede mens was. Vertoefde gaarne onder ons, met een babbeltje en een trekje tabak zo tussenin, dan herbegon hij weer moedig aan zijn herfstbladeren, haagscheren of appels plukken, hij was er nog een, zo hoorde ik iemand, die, verrast door winterweer, van verre speciaal kon terugkeren naar 'zijn' hof om de pompemmers nog juist bijtijds uit te halen, 'zijn begijnhof' met de vele pompen.

De heer Karel Schuermans maakte een schone foto van hem. Ze was verleden jaar op de tentoonstelling 750 jaar door de foto-kinokring te zien.

De kunstenaar had hem goed getroffen, close-up, terwijl Chareltje op een hete begijnhof zomerdag aan de pomp fris water te drinken stond, zo uit de hand: het eeuwenoud gebaar van Abel en al de boeren op het veld sindsdien en de Israëlieten toen Mozes de rots omtoverde tot een sprankelende watertoren.

En was er steeds iets boeiends aan hem, dan was dat omdat hij in alles zo eenvoudig was, zo echt en op zijn plaats in dit echte begijnhof. Hij heeft nu zijn alaaam opgepoetst: adieu! En is naar het Paradijs in dienst gegaan. *In Paradisium...* zoals Jan Van Eyck het ons heeft voorgesteld, alwaar hij de groene heuvel krijgt, de groene heuvel van het Lam Gods.

En... als ook wij daar aan die Poorte arriveren, vriend, gij houdt ze dan voor ons wel open

Remi Lens

Bronnen

- www.vosselaar.be
- Frank Lescouhier, *Remi Lens, leven en werk*, in: Nieuwsbrief van de Heemkundige Kring Adriaen Ghys in Vosselaar, nr. 32, december 2011, p. 11 e.v.
- Bert Peleman, *Remi Lens 80 jaar*, in: *Vlaanderen*, nr. 188, jg. 31, 1982, p. 176

Guido Theunissen